

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
FARG'ONA DAVLAT UNIVERSITETI

**FarDU.
ILMIY
XABARLAR**

1995-yildan nashr etiladi
Yilda 6 marta chiqadi

**2024/3-
SON
ILOVA
TO'PLA
M**

**НАУЧНЫЙ
ВЕСТНИК.
ФерГУ**

Издаётся с 1995 года
Выходит 6 раз в год

R.A.Mamajonov	
O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlarida xuquqiy va axloqiy-me'yoriy munosabatlar, o'zaro muloqot madaniyati	544
B.A.Pulatov	
Yoshlar tafakkurida harbiy qahramonlik ideallarini shakllantirishda ta'lim-tarbiyaning istiqboldagi vazifalari	547
K.I.Marayimova	
Bo'lajak o'qituvchilarni turizm faoliyatiga tayyorlashning pedagogik-psixologik xususiyatlari ...	551
N.M.O'rinova, G.I.Tillabayeva	
Talabalarning mustaqil ta'lim olish kompetentligini rivojlantirish usullari	556
D.I.Asqarova	
Innovatsion yondashuv asosida bo'lajak tarbiyachilarda kreativlikni rivojlantirish omillari	560
M.Q.Jabborova, Sh.D.Raxmatjonov	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni psixologik, intellektual va muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishda ilk davrning o'ziga xos xususiyatlari	567
M.Q.Jabborova	
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarini pedagogik faoliyatga tayyorlashning zamonaviy sifatiga erishish omillari	570

FALSAFA

A.A.A.Qambarov	
"Milliy tiklanishdan milliy yuksalish sari" konsepsiyasini amalga oshirishda diniy qadriyatlar omilining innovatsion xususiyatlari	577
I.M.Arzimatova	
Boshqaruv kadrlari faoliyatida ma'naviyatning o'rni	581
D.E.Normatova	
Sharq ilk uyg'onish davri va uning ilmiy-falsafiy mohiyati	586
I.A.Asatulloev	
Karl Yung qalb konsepsiyasida sharq va g'arb xalqlari m a'naviy hayotining qiyosiy tahlili	591
T.Y.Bakirov, S.A.Soxibov	
Korrupsiyaviy munosabatlarni oldini olishning falsafiy-analitik tahlilining ta'limiy jihatlarini	595
S.S.Evatov	
Kalom ilmining vujudga kelishi va uni islomdagi aqidaviy masalalarni o'rganishdaga o'rni	600
I.Y.Toirov	
Sivilizatsiya masalalarining nazariy - metodologik jihatlarini o'rganish muammolari	604
A.M.Rasulov	
Axborot va axborot makoni tushunchasi, ularning falsafiy tahlili	608
A.A.Sayitxonov	
Jamiyat va shaxs rivojida qadriyatlarning o'rni	612
F.A.Yuldashev	
Socio-philosophical analysis of categories of needs and interests	616
S.P.Tojiboyev	
Boshqaruv kadrlarining axloqiy madaniyati va unga ta'sir ko'rsatuvchi omillar tahlili	622
B.X.Mirzaraximov, B.T.Shokirov	
Yoshlarda axborot madaniyatini shakllantirishning asosiy mezonari	628
M.A.Abduxamidov	
Sovetlarning O'zbekistondagi masjidlariga munosabatining tahlili	632

SIYOSAT

J.A.Dadaboyeva	
Farzandlikka olishni bekor qilish asoslari	635
A.A. G'aniyev	
Yangi iqtisodiy siyosat sharoitida O'zbekiston qishloq xo'jalik kooperativlari faoliyati	640

TARIX

B.A.Usmonov	
"Sohibqiron" atamasining kelib chiqishi va ma'nosiga oid fikrlarga bir	645

MAKTABGACHA TA'LIM YO'NALISHI TALABALARINI PEDAGOGIK FAOLIYATGA TAYYORLASHNING ZAMONAVIY SIFATIGA ERISHISH OMILLARI.**ФАКТОРЫ ДОСТИЖЕНИЯ СОВРЕМЕННОГО КАЧЕСТВА ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ УЧАЩИХСЯ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ.****FACTORS OF ACHIEVING THE MODERN QUALITY OF PEDAGOGICAL ACTIVITY OF STUDENTS OF PRESCHOOL EDUCATION.****Jabborova Marifat Qodiraliyevna**

Farg'ona davlat universiteti, Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Annotatsiya

Maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirishning asosiy sharti kasbiy tayyorgarlikga ega pedagog kadrlarning tayyorlashidir. Talabalarni pedagogik faoliyatga tayyorlashning zamonaviy sifatiga erishish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish, yangi pedagogik g'oyalarni qabul qilish va rivojlantirishning asosiy sharti sifatida bo'lajak tarbiyachining ichki pozitsiyasini, uning qiymat-semantik ta'rifini o'zgartirishga qaratilgan pedagogik texnologiyalarni ishlab chiqish muhim ahamiyatga ega.

Аннотация

Основным условием развития системы дошкольного образования является подготовка педагогических кадров, обладающих профессиональной компетентностью. Важно создать необходимые условия для достижения современного качества подготовки студентов к педагогической деятельности, разработать педагогические технологии, направленные на изменение внутренней позиции будущего педагога, его социально-смыслового определения как основного условия принятия и развитие его педагогических идей.

Abstract

The main condition for the development of the preschool education system is the training of teaching staff with professional competence. It is important to create the necessary conditions for achieving modern quality of preparation of students for teaching activities, to develop pedagogical technologies aimed at changing the internal position of the future teacher, his social and semantic definition as the main condition for the acceptance and development of his pedagogical ideas.

Kalit so'zlar: qiymat-semantik, individual, ehtiyoj-motivatsiya, attestatsiya, ichki pozitsiya, kommunikativ nutq, konstruktor, metaprofessional, tendentsiya, funktsiya.

Ключевые слова: социально-смысловой, личность, потребностно-мотивационная, аттестация, внутренняя позиция, коммуникативная речь, конструктор, метапрофессионал, тенденция, функция.

Key words: social-semantic, personality, need-motivational, certification, internal position, communicative speech, constructor, meta-professional, tendency, function.

KIRISH

Hozirgi vaqtda maktabgacha yoshdagi bolaning rivojlanish qonuniyatlarini, uning jinsi, yoshi va individual xususiyatlarini hisobga olgan holda pedagogik jarayonni tashkil qilishni biladigan mutaxassisga jamiyat, ayniqsa, oilaning talablari ortib bormoqda. Shuni hisobga olgan holda, o'tgan davrda Maktabgacha ta'limni rivojlantirish va samarali faoliyat ko'rsatishga qaratilgan qator normativ-huquqiy hujjatlar qabul qilindi hamda kompleks chora tadbirlar amalga oshirildi [1].

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirishning asosiy sharti kasbiy tayyorgarlikga ega pedagog kadrlarning tayyorlashidir. Shu munosabat bilan bo'lajak tarbiyachilarni pedagogik faoliyatga tayyorlashda quyidagilar zarur:

- bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy tafakkurini rivojlantirishda ehtiyoj-motivatsiya sohasini shakllantirish maqsadida oliy ta'lim muassasalarida mutaxassislarni psixologik-pedagogik tayyorlash mazmunini yangilash;

PEDAGOGIKA

- talabalarni shaxsga yo'naltirilgan o'zaro munosabatlar sharoitida ishlashga qodir, maktabgacha ta'limning turli modellari xususiyatlarini hisobga olgan holda bolalar bilan pedagogik ishlarni tashkil etish usullari va uslublarini biladigan darajada pedagogik faoliyatga tayyorlash;

- bo'lajak tarbiyachilarni ijodiy o'sishi, o'z ustida ishlashi, o'z vaqtida malaka oshirishi va attestatsiyadan o'tkazish uchun shart-sharoitlarni ta'minlash.[11,21]

Shuningdek, talabalarni pedagogik faoliyatga tayyorlashning zamonaviy sifatiga erishish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish, yangi pedagogik g'oyalarni qabul qilish va rivojlantirishning asosiy sharti sifatida bo'lajak tarbiyachining ichki pozitsiyasini, uning qiymat-semantik ta'rifini o'zgartirishga qaratilgan pedagogik texnologiyalarni ishlab chiqish kerak.[4,3]

NATIJA VA MUHOKAMA

Tarbiyachining pedagogik mahorat darajasi, uning kommunikativ nutq malakasi, tarbiya va ta'lim jarayonida bola bilan tegishli maqsadga muvofiq munosabatlarni o'rnatishga psixologik tayyorligi bir tomondan, tarbiya va ta'lim jarayonining yuqori samaradorligini ta'minlasa, boshqa tomondan, maktabgacha ta'lim tashkilotining ta'lim muhitining xavfsizligini ta'minlaydi.

Kommunikativ nutq jarayoni bizning butun hayotimizga hamroh bo'ladi, kundalik vaziyatlarda inson u yoki bu sabablarga ko'ra faol kommunikativ nutqga kirishadi. Kommunikativ nutqni shartli ravishda axborot va maqsadli turga bo'lish mumkin [6].

Axborot kommunikativ nutq aloqaning asosiy motivi, axborot almashinuvidir.

Maqsadli kommunikativ nutq kasbiy faoliyatni amalga oshirish bilan bog'liq.

Shuningdek, biz bo'lajak tarbiyachining kasbiy faoliyatidagi kommunikativ nutq har doim maqsadli muloqot degan xulosaga kelishimiz mumkin.

Kasbiy kommunikativ nutq o'z mazmuni va maqsadiga ko'ra ko'p funktsiyalidir. Psixologik nuqtai nazardan, kasbiy kommunikativ nutqning quyidagi belgilari ajralib turadi:

- kommunikativ maqsad — uning tashuvchilari o'rtasida axborot almashinuvi;

- interaktiv maqsad — professional aloqada ishtirokchilarning o'zaro ta'siri;

- perseptiv maqsad — professional ma'lumotni idrok etishdir. [12]

Demak, bo'lajak tarbiyachilarni pedagogik tayyorgarligini takomillashtirish imkoniyatlari tarbiyachi va bolaning kommunikativ muloqoti natijadorligiga ta'sir ko'rsatuvchi ilmiy va nazariy shart-sharoitlarni dastlabki salohiyatli tayyorgarlikka moslashtirish orqali amalga oshiriladi. Shuningdek, maktabgacha ta'lim tizimining samaradorligi to'g'ridan-to'g'ri tarbiyachining kommunikativ muloqot qobiliyatlari darajasiga, pedagog nutqini bola yetarli darajada idrok etishi, qabul qilishi, tushunish va qo'llab-quvvatlash qobiliyatiga bog'liq bo'ladi. Shakllangan kommunikativ nutq uslubi o'quv va tarbiyaviy vazifalarni samarali amalga oshirishga, tarbiyachi va bola o'rtasida ishonchli munosabatlarni muvaffaqiyatli o'rnatishga yordam beradi [5].

Oliy ta'limda bo'lajak tarbiyachilarni pedagogik faoliyatga tayyorlash tizimida yangi talablarning amalga oshirilishi ta'lim tamoyilining prinsipial yangi konstruktorlari: kompetensiyalar va metaprofessional sifatlarni shakllantirishda ko'rinadi [4]. Ushbu konstruktorlarning o'qitish mazmuniga kiritilishi bilim va malakalarning taktik ta'lim bo'linmalari darajasiga o'tishini, kompetensiya va malakalarning esa strategik tushunchalariga aylanishini anglatadi. Foydalanish doirasi keng bo'lgan bunday konstruktorlar aniq ifodalangan amaliyotga yo'naltirilgan, faoliyat yo'nalishiga ega bo'lib, haqiqatan ham mutaxassislarning raqobatbardoshligini ta'minlaydi.

XULOSA

Oliy ta'limda bo'lajak tarbiyachilarni pedagogik faoliyatga tayyorlashda ta'lim jarayonining bugungi kundagi yuqorida ko'rsatilgan imkoniyatlaridan foydalanish orqali, maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachisi kasbi asta-sekin harakatchanlikning eng yuqori darajasi bilan tavsiflangan toifaga o'tadi. Bo'lajak tarbiyachilarning pedagogik kompetentlarini rivojlantirish mezonlari, to'plangan bilim va ko'nikmalarni qo'llash tarbiyachilarni pedagogik tayyorgarligini takomillashtiradi.

Xulosa qilib aytganda bo'lajak tarbiyachilarni pedagogik faoliyatga tayyorlash va o'qitish tizimi yuqori darajada bo'lishi kerak, ya'ni pedagogik ta'lim olishdan boshlangan va butun tarbiyachilik faoliyatida davom etadigan o'quv va amaliy tajriba to'plashning izchil birlashgan tizimidan foydalanishi, shuningdek, zamonaviy pedagog tarbiyachi maktabgacha ta'limning ijtimoiy-iqtisodiy tendentsiyalari talab qiladigan yangi funktsiyalarni o'zlashtira olishi kerak.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 9-sentyabrdagi "Maktabgacha ta'lim tizimini tubdan takomillashtirish bo'yicha chora tadbirlar to'g'risida"gi PQ-3261 sonli Qarori.

2. Jabborova, M. (2021). The importance of innovative technologies in the social development of society. Экономика и социум, (6-1), 129-132.
1. Jabborova, M. (2021). Maktabgacha ta'lim sohasi talabalari da
2. бошқарувчанлик қобилиятларини ривожлантириш. Молодой ученый, (17), 394-395.
3. Jabborova, M. (2022). Bo'lajak pedagoglarni tayyorlash tizimida malakaviy amaliyotning roli. Scientific progress, 3(4), 167-173.
4. M.Q.Jabborova Bo'lajak tarbiyachilarni pedagogik faoliyatiga tayyorlash ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida TDFU Ilmiy xabarlar. 2022\ 12-son ISSN 2181-9580 (13.00.00 №32)
5. M.Q.Jabborova The importance of communicative speech in improving the pedagogical training of future educators. «Science and innovation» International scientific journal volum 2 issue 2 February 2023 uif-2022: 8.2 | ISSN: 2181-3337 | scientists.uz8f-2022: 8.2 | issn: 2181-3337 <https://doi.org/10.5281/zenodo.768257>.
6. Maktabgacha ta'lim va tarbiyaning Davlat Standarti. Toshkent sh., 2020-yil 22-dekabr, 802-son
7. "Ilk qadam" davlat o'quv dasturi /takomillashtirilgan ikkinchi nashr 2022
8. Djamilova N.N Maktabgacha ta'limda metodika fanlarini o'qitish texnologiyasi. O'quv Qo'llanma
9. Жабборовва М.Қ "Мақтабгача таълимда инновацион ёндашув" "Самарқанд вилоятини инновацион ривожлантириш муаммо ва ечимлар". -79-81, 2020-йил.
10. Jabborova Marifat "The role of activity in the process of education and upbringing of preschool children" Asian Journal of Multidimensional Research ISSN: 2278-4853 Vol. 12, Issue 1, January 2023 SJIF 2022 = 8.179 A peer reviewed journal
11. Kulyutkin Yu. N. : Tvorcheskoe mishlenie v professionalnoy deyatel'nosti uchitelya 86'2 s.21
12. Mitina L. M. Psixologiya professionalnogo razvitiya uchitelya. M.: Flinta; MPSI, 1998. 200 s